

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

26 मार्च 2024

राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय बातम्या

ऑपरेशन इंद्रावती

Adda247

'Operation Indravati' to Evacuate Indian Nationals from Haiti Begins

संदर्भ:

- हैतीमधील अलीकडील अशांततेला प्रतिसाद म्हणून, भारत सरकारने आपल्या नागरिकांना हिंसाचारग्रस्त देशातून शेजारच्या डोमिनिकन रिपब्लिकमध्ये बाहेर काढण्यासाठी ऑपरेशन इंद्रावती सुरू केली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- अलीकडील हिंसक हल्ल्यांमुळे हैतीमध्ये आणीबाणीची स्थिती निर्माण झाली आहे.
- टोळीयुद्धामुळे हैती हा कॅरिबियन देश अराजकतेच्या गर्तेत बुडाला आहे.
- हैतीच्या राजधानीत टोळीचे नियंत्रण 80% पर्यंत पोहोचले आहे, UN च्या मते, उर्वरित भागात लढाई चालू आहे.
- राजधानी: पोर्ट-ऑ-प्रिन्स

पुष्पक विमान

संदर्भ:

- पुष्पक, ज्याला पुन्हा वापरता येण्याजोगे लॉच व्हेईकल टेक्नॉलॉजी डेमॉन्स्ट्रेटर (RLV-TD) म्हणूनही ओळखले जाते, हे या महत्त्वाकांक्षी प्रकल्पासाठी भारतातील पहिले अनकूड फ्लाइंग टेस्टबेड आहे ज्याचे उद्दिष्ट पृथ्वीच्या निम्न कक्षेत पेलोड वितरण खर्च लक्षणीयरीत्या कमी करणे आहे.
- भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) ने पुन्हा वापरता येण्याजोग्या अंतराळ प्रक्षेपण वाहने विकसित करण्याच्या चालू प्रयत्नांचा एक भाग म्हणून यशस्वी लँडिंग प्रयोगाची घोषणा केली आहे.

प्रकल्पाची किंमत:

- पुष्पक (RLV-TD) प्रकल्पाची एकूण किंमत अंदाजे ₹95 कोटी होती.

प्रकल्पाची उद्दिष्टे:

- प्राथमिक उद्दिष्ट: पृथ्वीच्या निम्न कक्षेत पेलोड वितरण खर्चात 80% कपात करण्यासाठी TSTO पुन्हा वापरता येण्याजोगे प्रक्षेपण वाहन विकसित करणे.
- चाचणी उद्दिष्टे: हायपरसॉनिक फ्लाइट, ऑटोनॉमस लँडिंग, पॉवर्ड कूझ फ्लाइट आणि एअर-ब्रेथिंग इंजिन प्रोपल्शन यासारख्या प्रमुख तंत्रज्ञानाचे मूल्यांकन करणे.

मराठी

ADDAPEDIA

To get free Live Classes,
Materials Scan this QR Code &
Download our Adda247 App

Daily Current Affairs Encyclopedia

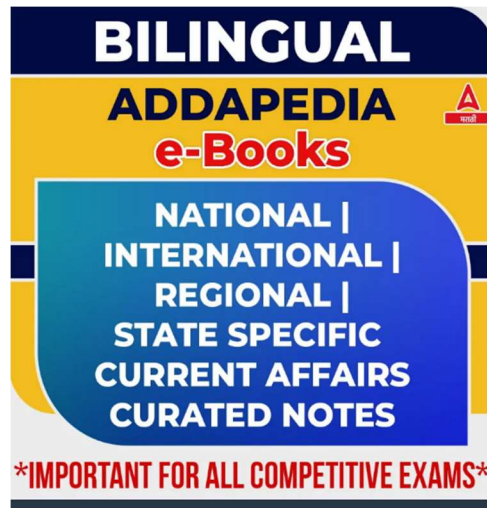
एक्सचेंज ट्रेडेड फंड्स

संदर्भ:

- सिक्युरिटीज अँड एक्सचेंज बोर्ड ऑफ इंडिया (SEBI) ने म्युच्युअल फंड कंपन्यांना 1 एप्रिल 2024 पासून परदेशी एक्सचेंज-ट्रेडेड फंड (ETFs) मध्ये गुंतवणूक करणाऱ्या योजनांमधील नवीन गुंतवणूक थांबवण्याचे निर्देश दिले आहेत.
- या विदेशी ETF मधील गुंतवणूक \$1 बिलियनच्या अनिवार्य मर्यादेच्या जवळ आल्याने SEBI चा निर्णय घेतला आहे.

बद्दल:

- एक्सचेंज-ट्रेडेड फंड (ईटीएफ) ही एक प्रकारची सुरक्षितता आहे जी निर्देशांक, कमोडिटी, बॉण्ड्स किंवा मालमत्तेची टोपली, इंडेक्स फंडाप्रमाणेच ट्रॅक करते.
- नियमित म्युच्युअल फंडांच्या विपरीत, ETF चे व्यवहार स्टॉक एक्सचेंजवर सामान्य स्टॉक्सप्रमाणे केले जातात.
- ETF ची किंमत दिवसभर बदलते कारण ती स्टॉक एक्सचेंजवर खरेदी आणि विकली जाते.
- ETF चे ट्रेडिंग व्हॅल्यू हे प्रतिनिधित्व करत असलेल्या अंतर्निहित स्टॉक्सच्या निव्वळ मालमत्ता मूल्यावर आधारित असते.
- म्युच्युअल फंड योजनांच्या तुलनेत ETF त्यांच्या उच्च दैनंदिन तरलता आणि कमी शुल्कासाठी ओळखले जातात, ज्यामुळे ते वैयक्तिक गुंतवणूकदारांना आकर्षित करतात.
- ते अधिक कर कार्यक्षम देखील मानले जातात.
- ईटीएफचे पाच मुख्य प्रकार आहेत: इक्विटी ईटीएफ, बाँड ईटीएफ, कमोडिटी ईटीएफ, आंतरराष्ट्रीय ईटीएफ आणि सेक्टरल/थीमॅटिक ईटीएफ.

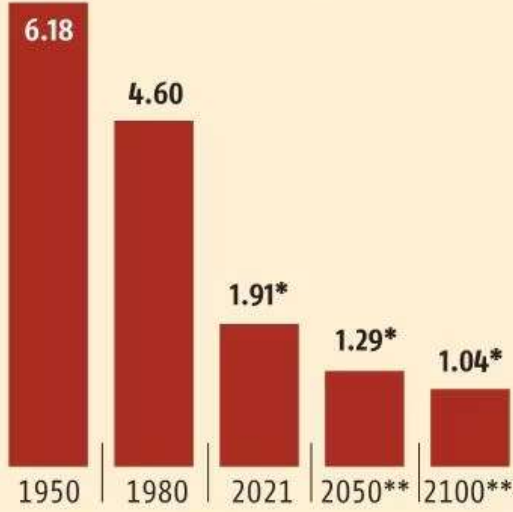
मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

2050 पर्यंत 1.29: भारताच्या घटत्या प्रजनन दराचा परिणाम

Total fertility rate (TFR) is the average number of children born per woman

**Projection; * indicates that TFR is below the mandated replacement level of 2.1
Source: Lancet

संदर्भ:

- 2050 पर्यंत प्रजनन दर 1.29 पर्यंत घसरण्याच्या लॅन्सेटच्या अंदाजानुसार भारताच्या जन्मदरात घसरण होत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- 2050 पर्यंत, पाच पैकी एक भारतीय ज्येष्ठ नागरिक असेल, ज्यामुळे वृद्ध लोकसंख्येची काळजी घेण्यासाठी कमी तरुण व्यक्ती असतील.
- भारतातील घसरणारा एकूण प्रजनन दर (TFR), सध्या 1.29 आहे, 2.1 च्या बदली दरापेक्षा खूपच कमी आहे, हा या प्रवृत्तीला चालना देणारा एक प्रमुख घटक आहे.
- जागतिक स्तरावर, TFR गेल्या 70 वर्षांत लक्षणीयरीत्या कमी झाला आहे, 1950 मध्ये प्रति महिला सुमारे पाच मुले होती, 2021 मध्ये 2.2 मुले आहेत.
- विशेषतः भारतात, TFR 1950 मध्ये 6.18 वरून 2021 मध्ये 1.91 वर घसरला आहे, ज्यामुळे काम करणाऱ्या वयाची लोकसंख्या कमी होत आहे.
- प्रजनन दरातील या घसरणीला कारणीभूत घटकांमध्ये कुटुंब नियोजन कार्यक्रम, लहान कुटुंबांना प्रोत्साहन देणारे वर्तणुकीतील बदल, कुटुंबाच्या आकाराच्या निर्णयांवर परिणाम करणारे आर्थिक घटक, महिला साक्षरता आणि व्यवसायात वाढलेला सहभाग आणि ग्रामीण कलांवर शहरी प्रभाव यांचा समावेश होतो.

प्रजनन दरातील घसरलेला कल भारतासाठी अद्वितीय नाही, कारण ही एक जागतिक घटना आहे:

- जगभरात, संशोधकांचा अंदाज आहे की 2050 पर्यंत, सुमारे 76% देशांमध्ये (204 पैकी 155) प्रजनन दर प्रतिस्थापन पातळीपेक्षा कमी असेल.
- 2100 च्या पुढे पाहता, 97% देश आणि प्रदेशांमध्ये (204 पैकी 198) प्रजनन दर प्रतिस्थापन पातळीपेक्षा कमी असण्याचा अंदाज आहे, हा कल कायम राहण्याची अपेक्षा आहे.
- हस्तक्षेपाशिवाय, या स्थानांमधील लोकसंख्या कमी होण्याचा अंदाज आहे, ज्यामुळे घसरण कमी करण्यासाठी नैतिक आणि प्रभावी स्थलांतर सारख्या उपायांची आवश्यकता आहे.

मराठी

ADDAPEDIA

Daily Current Affairs Encyclopedia

अंमलबजावणी संचालनालय

संदर्भ:

- अरविंद केजरीवाल यांना अंमलबजावणी संचालनालयाने (ईडी) ताब्यात घेतले आहे.

ED:

- ED ही भारतातील एक सरकारी एजन्सी आहे जी आर्थिक कायद्यांची अंमलबजावणी आणि आर्थिक गुन्ह्यांशी लढण्याचे काम करते.
- हे महसूल विभाग, वित्त मंत्रालय, भारत सरकार अंतर्गत कार्यरत आहे.
- ED च्या फोकसमध्ये मनी लॉड्रिंग, परकीय चलन उल्लंघन, भ्रष्टाचार आणि आर्थिक गुन्ह्यांचा समावेश असलेल्या प्रकरणांचा तपास आणि खटला चालवणे समाविष्ट आहे.
- काळ्या पैशाची निर्मिती आणि प्रसार कमी करणे आणि परकीय चलनाशी संबंधित कायद्यांचे पालन सुनिश्चित करणे आणि मनी लॉड्रिंगला प्रतिबंध करणे हे त्याचे प्राथमिक ध्येय आहे.
- परकीय चलन नियमन कायदा, 1947 अंतर्गत उल्लंघने हाताळण्यासाठी 1 मे 1956 रोजी एजन्सीची स्थापना आर्थिक व्यवहार विभागामध्ये "अंमलबजावणी युनिट" म्हणून करण्यात आली.
- 1957 मध्ये, या युनिटचे अधिकृतपणे अंमलबजावणी संचालनालय असे नामकरण करण्यात आले.

भारत सरकारच्या तीन प्रमुख कायद्यांची अंमलबजावणी करणे हे अंमलबजावणी संचालनालयाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे:

- परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा, 1999 (FEMA); मनी लॉड्रिंग प्रतिबंधक कायदा, 2002 (PMLA); आणि फरारी आर्थिक गुन्हेगार कायदा, 2018 (FEOA).
- अंमलबजावणी संचालनालयाचे मुख्यालय नवी दिल्ली येथे आहे आणि त्याचे प्रमुख अंमलबजावणी संचालक आहेत.
- त्याची मुंबई, चेन्नई, चंदीगड, कोलकाता आणि दिल्ली येथे प्रादेशिक कार्यालये आहेत, प्रत्येकाचे प्रमुख अंमलबजावणीचे विशेष संचालक आहेत.

Copyright © by Adda247

All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without prior permission of Adda247.